

rent, si bé a causa de l'accident fonètic va pendre les aparences de membre de la família de *tèmer* i en rebé alguna influència. Aprofitem aquest lloc per afegir-hi cites valuoses: «Mossèn Guillem, veent açò, tot *estremordit*, li parec aver mal fet», *Decam.* iv, § 9, 275.10f. (trad. «vedendo questo, stordì forte»); «alguns dies després lo tenc *estramordit*», id. iv, § 10, 279.6 (trad. «il tenne stordito»); «tot *estramordit* e casi no havent pèl a dòs qui irritat no fos», id. v, § 8, 331.1 (trad. «tutto timido divenuto e quasi non avendo pelo addosso che arricciato non fosse»).

Temorenc [DAg.]: «cercant entre les palmes a Gerió vaquer, / qui *temorenc* de fer-li de bras a bras la guerra, / així, esmaginant perdre'l, li parla falaguer / ---», esborrall de 1867 de l'Atl. II, 5d (però en la versió de 1878 ho canvià en *esporuguit*); *temorec*, -*ega* [DAg.], d'ús més estès en el Princ. i també men. («*temorég*: poruc, que té por», Ferrer Ginart (*Rond. Men.*, 227)); 2 rars: *temoruc*, -*eruc*, *temoric*. *Temible* [Lab.]. *Temós*. *Timorat* [Belv.] rar i poc geniu en cat., *timid* [-do, DTo. 1647], pres del ll. *timidus* id.; el fet que el traductor de *Fiameta* vagi assajar de catalanitzar l'ús llatinitzant que en feia Boccaccio, en la híbrida forma *témid*, és indicatiu indirecte que el ll. *timidus* era encara ben estrany entre nosaltres el S. xv; *timiditat* [Lacav.], però més comú *timidesa* [DAg., Dfa.]; *intimidat* [Belv.], *intimidació* [DOrt.], *intimidable*. *Atemoritzar* [DTo. 1647], poc general en cat., on és més usual *esporuguir*; menys encara *temoritzar* (S. xv, DAg.), *atemorir* (*atemoriment*), *atemorat*; *entemorir*, *timorejat*.

¹ La contaminació cèltica que canvià *TIMERE* en *CREMERE en el Nord de França, fent-ne el fr. *craindre*, va estendre's una mica, encara que poc, a les terres d'Oc, donant alguns casos esporàdics de *cremer* i *cremetar* en versos trobadorescos i en algun parlar modern; sembla que fins se'n troba un curiós exemple en un vell romanç popular català, en ocasió del raid victoriós d'una esquadra catalana en el S. xv contra el port de Niça: «Nissa --- t'est deixada penre - per las armas d'Aragó! — / Marsella me responia - que no l'en *cremia*, no: / qu'hi vja més gent dins Marsella - que no pas dintr' Aragó», reco. a Arles de Tec per al *Romllo*. de MilàF (79.4), el qual hi esmena alguna forma afrancesada, com *jur* en *jorn*, i també *cremia* en *temia*, ço que ja és hiper-crític, car no és impossible suposar que l'ús de la variant en *a*, hagués estat català esporàdicament; i versemblant fins i tot si ho prenem com un tret de color local francès, per part del poeta popular, que adoptaria una variant afrancesada quan parla Marsella. — ² També en el mallorquí M. S. Oliver: «un país idíllic, sense lladres, sense homicidis, *temorec* de Déu ---», *Ci. de Mall.*, 33.4. I d'altra banda, *temorenc*, passim, en NOLLER.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS:
tembre, *temèr*, *témere*, *témer-se*, *gat escaldat l'aigua tèbia tem*, *témer-se de*, *témer-se'n*, *entémer-se'n*, ⁺*entembràs*, *tema* f., *temable*, *temar*, *temedor*, *tement*, *te-*

mença, *destemençat*, *temor* m. i f., *contratemor*, *temorós*, *temerós*, *temorosament*, *estamordir*, *estremordir*, *estramordir*, *temorenc*, *temorec*, *temoruc*, *temeruc*, *temoric*, *temible*, *temós*, *timorat*, *timid*, *témid*, *timiditat*, *timidesa*, *intimidat*, *intimidació*, *intimidable*, *atemoritzar*, *temoritzar*, *atemorir*, *atemoriment*, *atemorat*, *entemorir*, *timorejat*, *crémer* [n. 1].

TEMERARI, pres del ll. *temerarius* 'irreflexiu, que es fa a la lleugera', derivat de *temère* 'a l'atzar, a la ventura', 'irreflexivament, a la lleugera'. □ 1.ª doc.: c. 1400, Eiximenis.

«Lo demoni --- si l'om és benigne, ell li dirà que és fembritxola e que no té prou a res; si l'altre és zelant e fervent en fer bé, él te dirà que est osat e *temerari*», *L. del Angels*. «*Temerari*: *temerarius*», JnEsteve (*LiEleg.*, s. v.); *temeràriament* en el *L. de Col·lacions* del S. xv (DAg.); Belv. «Mariners y pescadors --- de estos y altres ranchs del art de la terra, y de menestrals n'ha alguna gent prou maliciosa y viciosa, esperimentant-se en Badalona, per lo prompta a fer judicis *temeraris*», B. de Maldà (*Excursions*, 116).

Si l'aristocràcia temorega i encongida exagerava qualificant de *temerària* la tendència popular a no conformar-se amb l'opinió prevalent, no és estrany que els intellectuals reaccionant contra tant d'encongiment, mostrin certa tendència a mirar amb elogi i simpatia, el coratge intrèpid, fins quan s'acosta, quan val la pena, a la imprudència, a riscos de semblar temerari: «La vida de Maragall --- aquest misteri: ¿com és que, no essent un *temerari*, va arribar a dir coses tan terribles? Penseu en aquell: *Adéu, Espanya* --- Repasseu la segona *Oda a Barcelona*. Escolteu aquell clam estentori que fou el *Cant Espiritual* --- de quina passió podia nodrir-se el seny del Poeta per a llançar el seu esperit a unes alçaries on ni els *temeraris* arriben mai», Coromines, 1937 (O. C., 1596a).

DERIV.: *Temeritat* [DTo. 1647], del ll. *temeritas*, -*ātis* 'irreflexió', 'caràcter inconsiderat'; «gran *temeritat* seria buscar yo altra Mecenes que a Vós, Soberana Aurora, puix estic molt bé en Vòstron auxili», Carles Ros, dedicant els seus *AdagesR* (1736), p. 4. Del mateix radical el mot poc usat *intemerat*, ll. *intemeratus*.

⁴⁵ *Temerós*, *temeruc*, V. *témer* *Temerut*, V. *tema* (TESI) *Temiat*s, *temiau* (Li. Cont. i *Decam.*), V. *tamiats*, *témer* *Temible*, *temor*, *temorec*, *temorenc*, *temoric*, *temoritzar*, *temorós*, V. *témer* *Temós*, V. *tema* (TESI) *Tempanell*, *tempanil*(l), V. *timpà* *Temparrot*, V. *temps* *Tempe*, *tempena*, *témpens*, V. *timpà* *Temper*, *temperadament*, *temperador*, *temperament*, *temperança*, *temperant*, *temperar*, -*erat*, *temperatura*, *temperi*, -*eria*, V. *trempar* *Tempesta*, *tempestat*, *tempestejar*, *tempesti*u, -*ítivol*, *tempestual*, *tempest(u)ós*, ⁵⁰ V. *temps* *Tempial*, V. *temple* *Tempinell*, V. *timpà* *Tempir*, *tempirada*, *tempirar*, V. *trempar*

TEMPLA, del ll. *TEMPORA* 'els polsos, els sectors temporals del front humà'; igual que l'oc. *templa*, fr.-ant. i mj. *temple*, it. *tempia* i roms. *timpla*, presen-